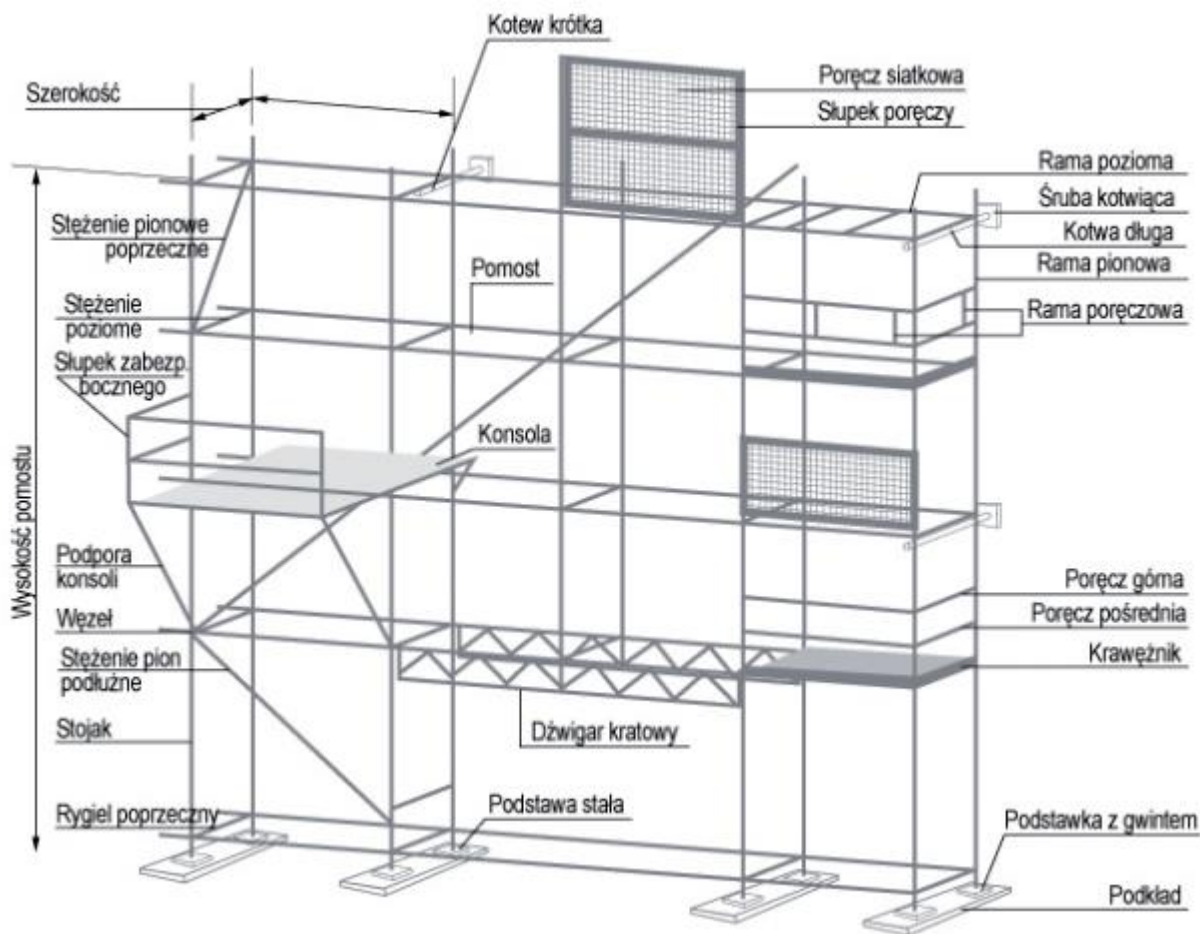

INSTRUKCJA

BEZPIECZEŃSTWA I HIGIENY PRACY – RUSZTOWANIA - WYMAGANIA BEZPIECZEŃSTWA

Rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz.U. z 2003 roku, Nr 47, poz.140).

1. Praca wykonywana z rusztowania jest pracą na wysokości. Powierzchnia, na której wykonywana jest praca nie jest zabezpieczona stałą konstrukcją chroniącą pracownika przed upadkiem.
2. Roboty wykonywane na rusztowaniach, podobnie jak inne prace, wymagają dokonania oceny ryzyka zawodowego, w której należy wskazać zagrożenia oraz sposoby zapobiegania im.
3. Użytkowanie rusztowania jest dopuszczalne po dokonaniu jego odbioru przez kierownika budowy lub uprawnioną osobę i potwierdzone wpisem w dzienniku budowy lub w protokole odbioru technicznego. Przepis zawarty w §110 (Dz.U. z 2003 roku, Nr 47, poz.140) uwzględnia, że nie każde roboty budowlane z użyciem rusztowań wymagają ustawowego powołania kierownika budowy.
4. Gdy roboty budowlane są realizowane na podstawie zgłoszenia i kierownik budowy nie został powołany, przepisy nie zwalniają inwestora z obowiązku należytego zorganizowania procesu budowlanego, w szczególności musi on zapewnić objęcie nadzoru nad robotami przez uprawnione osoby, co sprowadza się do powołania upoważnionej osoby do odbioru rusztowania.
5. Odbiór rusztowania polega na sprawdzeniu, czy rusztowanie zostało zmontowane bezpiecznie i z właściwych elementów, a następnie złożeniu podpisu pod protokołem odbioru rusztowania i przekazaniu go do eksploatacji. Osoba odbierająca rusztowanie bierze na siebie odpowiedzialność za pracowników, którzy będą je użytkować. Wykonanie odbioru rusztowania przez osoby bez uprawnień konstrukcyjno-budowlanych stanowi przekroczenie zakresu uprawnień. Tytuł „specjalisty nadzoru budowy i eksploatacji rusztowań” nadawany przez Polską Izbę Gospodarczą Rusztowań w Polsce nie ma umocowania prawnego.
6. Przed montażem lub demontażem rusztowań należy:
  - wyznaczyć i ogrodzić strefę niebezpieczną (w najmniejszym wymiarze liniowym liczonym od płaszczyzny obiektu budowlanego, strefa nie może wynosić mniej niż 1/10 wysokości, z której mogą spadać przedmioty, lecz nie mniej niż 6 metrów).
7. Na rusztowaniu przy każdym wejściu powinna być umieszczona tablica określająca:
  - wykonawcę montażu rusztowania z podaniem imienia i nazwiska albo nazwy oraz numeru telefonu,
  - dopuszczalne obciążenia pomostów i konstrukcji rusztowania,
  - informacja o wykonanym pomiarze rezystancji uziemienia.

8. Przegląd rusztowania przed odbiorem polega na sprawdzeniu:
- stanu podłoża,
  - posadowienia rusztowania,
  - siatki konstrukcyjnej (sprawdzenie wymiarów zmontowanych rusztowań oraz dopuszczalnych odchyłek),
  - stężeń,
  - zakotwień (próba wrywania kotew),
  - pomostów roboczych i zabezpieczających,
  - komunikacji,
  - urządzeń piorunochronnych (pomiar oporności),
  - usytuowania względem linii energetycznych (pomiar odległości),
  - zabezpieczeń rusztowań.
9. Wpis w protokole odbioru technicznego rusztowania powinien określać w szczególności:
- lokalizację rusztowania,
  - wskazanie dokumentu, na podstawie którego dokonano montażu: Dokumentacji Techniczno-Ruchowej lub projektu indywidualnego ze wskazaniem daty jego opracowania, autora i jego uprawnień,
  - dane charakterystyczne rusztowania: rodzaj i typ, wymiary,
  - przeznaczenie, dopuszczalne obciążenia pomostów i konstrukcji rusztowania,
  - wykonawcę montażu rusztowania z podaniem imienia i nazwiska oraz numeru uprawnień
  - użytkownika rusztowania,
  - datę przekazania rusztowania do użytkowania,
  - oporność uziomu,
  - terminy kolejnych przeglądów rusztowania,
  - dane potwierdzające uprawnienia do odbioru.
10. W trakcie eksploatacji i wykonywania prac rusztowanie podlega obowiązkowym przeglądom, za co również odpowiada kierownik budowy lub uprawniona osoba. Przeglądy te powinny być zapisane w dzienniku budowy, wykonuje się je w celu sprawdzenia, czy w całej konstrukcji rusztowania nie ma zmian, które mogą spowodować niebezpieczne warunki eksploatacji rusztowania:
- okresowo, nie rzadziej niż co miesiąc,
  - doraźnie, zawsze po dłuższej niż 10 dni przerwie w eksploatacji rusztowania oraz zawsze po wystąpieniu silnego wiatru, opadach atmosferycznych oraz działaniu innych czynników, stwarzających zagrożenie dla bezpieczeństwa wykonania pracy
  - po zakończonym postępowaniu powypadkowym,
  - w każdym terminie po zarządzeniu przez organ nadzoru budowlanego.
11. Rusztowania powinny być wykonywane, montowane, eksploatowane i demontowane zgodnie z dokumentacją i instrukcją producenta dla rusztowań systemowych albo projektem indywidualnym - dla rusztowań innych niż systemowe.
12. Montażyści rusztowań metalowych powinni mieć wymagane uprawnienia.
13. Standardowa instrukcja montażu i eksploatacji sporządzona przez producenta rusztowania powinna zawierać:
- nazwę producenta z danymi teleadresowymi,
  - system rusztowania (rusztowanie ramowe, rusztowanie modułowe, rusztowanie ruchome lub inne),
  - zakres stosowania rusztowania ze szczególnym uwzględnieniem podziału rusztowań na typowe i nietypowe,
  - dopuszczalne obciążenie użytkowe pomostów roboczych,
  - dopuszczalne wysokości rusztowań dla których nie ma konieczności wykonania projektu technicznego,
  - dopuszczalne parcie wiatru (strefa obciążenia wiatrem) przy którym eksploatacja rusztowań jest możliwa bez wykonania dodatkowego projektu technicznego,
  - sposób montażu i warunki eksploatacji urządzeń transportu pionowego (wciągarki),
  - informację na temat ilości poziomów roboczych i ich wyposażenia,
  - warunki montażu i demontażu rusztowania,
  - schematy montażowe konstrukcji rusztowań typowych,
  - sposób postępowania w przypadku montażu rusztowania nietypowego,
  - specyfikację elementów które należą do danego systemu rusztowania,
  - wzór protokołu odbioru,
  - wymagania montażowe i eksploatacyjne,
  - zasady montażu i demontażu rusztowania.
14. Certyfikacja na znak „B” jest dobrowolna tak więc rusztowania budowlane dopuszczone są do stosowania bez obowiązku certyfikacji. W Polsce rusztowania certyfikuje wyłącznie IMBiGS a certyfikat wydawany jest na 3 do 5 lat.

O odbiorach technicznych rusztowań w kontekście uprawnień budowlanych, dr inż. Joanna Rawska-Skotniczny, Politechnika Opolska, opolska okręgowa Komisja Kwalifikacyjna, mgr inż. Elżbieta Nowicka-Słowik, Polska Izba Gospodarcza Rusztowań, Krajowa Komisja Kwalifikacyjna, Przegląd Budowlany 7-8/2018.